

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 138/2023-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho, zo sudkyne Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Petra Molnára v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], zastúpenej ADVOKÁTSKOU KANCELÁRIOU JUDr. Ján Tokár, spol. s r. o., Werferova 1, Košice, IČO 36 721 981, v mene ktorej koná advokát JUDr. Ján Tokár, proti postupu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Cdo 250/2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 10. februára 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Cdo 250/2021 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Súčasne navrhuje, aby jej ústavný súd priznal finančné zadost'učinenie v sume 15 000 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka bola žalobkyňou v konaní o náhradu škody a náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia vedenom pred Okresným súdom Košice II (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 29 C 57/2008. Okresný súd rozsudkom zo 6. júla 2017 žalobu sťažovateľky zamietol. Proti rozsudku okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom

rozhodol Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 9 Co 452/2017 zo 7. novembra 2018 tak, že rozsudok okresného súdu potvrdil.

3. Proti rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka dovolanie, ktoré bolo okresnému súdu doručené 20. februára 2019. Sťažovateľka 28. marca 2022 podala *predsedovi okresného súdu „Žiadosť o prešetrenie postupu súdu po podanom dovolaní“*. *Predseda okresného súdu v prípise z 31. marca 2022 uviedol, že po podaní dovolania boli vo veci vydané dve opravné uznesenia (4. marca 2019 a 5. júna 2019). V septembri 2019 bol daný pokyn na doručovanie podania právnej zástupkyňi žalovanej a 4. decembra 2019 a 18. decembra 2019 bola právna zástupkyňa žalovanej vyzvaná na predloženie plnej moci na zastupovanie v dovolacom konaní. Dňa 19. februára 2020 bol spis predložený na rozhodnutie najvyššiemu súdu, z ktorého bol vrátený bez rozhodnutia 2. septembra 2020. Po vrátení spisu okresný súd v zmysle pokynu najvyššieho súdu zasielal (4. decembra 2020, 8. marca 2021, 22. apríla 2021 a 13. mája 2021) výzvy stranám sporu. Dňa „02.08.2021 bol daný pokyn pre doručenie spisu dovolaciemu súdu.“*. Dovolanie podané sťažovateľkou bolo najvyššiemu súdu opätovne predložené 13. augusta 2021.

II.

Argumentácia sťažovateľky

4. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti namieta porušenie označených práv postupom najvyššieho súdu v napadnutom konaní, pričom argumentuje skutočnosťou, že najvyšší súd o dovolaní sťažovateľky ku dňu podania ústavnej sťažnosti nerozhodol. Spis sa na najvyššom súde nachádzal od 19. februára 2020 takmer 7 mesiacov, po ktorých bol vrátený bez rozhodnutia okresnému súdu. Po opätovnom predložení spisu dovolaciemu súdu sa spis nachádza na najvyššom súde *„viac ako 17 mesiacov... a viac ako 47 mesiacov od podania dovolania o veci.“*. Sťažovateľka podala 26. septembra 2022 žiadosť na najvyššom súde o nápravu neprimeranej lehoty na rozhodnutie, pričom *„však do dnešného jej nebol doručený žiadny rozsudok vo veci vedenej pod sp. zn. 9Cdo 250/2021 a ani nebola vyzvaná o vybavení jej podania.“*

5. Sťažovateľka tiež uviedla, že postup okresného súdu aj krajského súdu možno hodnotiť ako absolútne neefektívny. Okresný súd predložil dovolanie najvyššiemu súdu *„po dvoch rokoch a šiestich mesiacoch“* od podania dovolania sťažovateľky. Vyjadrila presvedčenie, že doručenie dovolania nie je rozhodovaním o veci, ale ide iba o *„administratívny proces, ktorý pre okresný súd predstavuje rutinnú záležitosť bez akejkoľvek zložitosti.“*

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Na predbežnom prerokovaní preskúmal, či ústavná sťažnosť obsahuje zákonom

ustanovené náležitosti a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

7. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľky je námietka porušenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu z dôvodu jeho nečinnosti. Hoci sťažovateľka argumentuje celkovou dĺžkou súdneho sporu vrátane postupu okresného súdu a krajského súdu, formuláciou petitu vymedzila prieskum ústavného súdu iba na konanie vedené pred najvyšším súdom.

8. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť a ich namietané porušenie možno preskúmavať spoločne (IV. ÚS 120/2018, I. ÚS 190/2019, II. ÚS 27/2020). Európsky súd pre ľudské práva v zásade posudzuje celkovú dĺžku konania na viacerých stupňoch súdov, ale aby to v uvedenom kontexte mohol posúdiť aj ústavný súd, musia byť samotnou ústavnou sťažnosťou napadnuté všetky sudy, ktoré v namietanom konaní participovali. Keďže v posudzovanej veci sťažovateľka napadla iba postup najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Cdo 250/2021, ústavný súd preto mohol potenciálne porušenie jej označených práv posudzovať iba vo vzťahu k tomuto súdu a k napadnutému konaniu.

9. Ústavný súd už v uznesení sp. zn. II. ÚS 238/2022, ktorým rozhodoval o predchádzajúcej ústavnej sťažnosti sťažovateľky proti postupu okresného súdu, zdôraznil, že podľa § 45 zákona o ústavnom súde je viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti petitom, teda tou časťou ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha, čím zároveň vymedzí predmet a rozsah konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na to môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej ústavnej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorého označil za porušovateľa svojich práv (čl. 2 ods. 2 ústavy). Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania osobitne platí v prípadoch, v ktorých osoby požadujúce ochranu svojich základných práv a slobôd sú zastúpené zvoleným advokátom (IV. ÚS 287/2011, II. ÚS 644/2014, II. ÚS 660/2016). Tvrdenia o porušení práv postupom okresného súdu a krajského súdu, ktoré sťažovateľka uvádza v odôvodnení sťažnosti mimo petitu, je potrebné považovať iba za súčasť jej argumentácie (III. ÚS 149/04, II. ÚS 65/07, IV. ÚS 279/07, II. ÚS 132/2020), a nie za relevantný návrh, o ktorom môže rozhodnúť.

10. V prípade ústavných sťažností namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ústavné sťažnosti odmieta ústavný súd ako zjavne neopodstatnené, ak sa porušenie tohto základného práva namieta v konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo vôbec uvažovať o zbytočných prietáchoch (napr. III. ÚS 59/05, IV. ÚS 434/08, I. ÚS 210/2018), resp. ak argumenty v ústavnej sťažnosti v čase jej podania

nepreukázali takú intenzitu porušenia označeného základného práva, aby bola ústavná sťažnosť prijatá na ďalšie konanie (II. ÚS 177/04, I. ÚS 192/2015). K iným dôvodom zakladajúcim záver o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci (súdu), ktorá je vždy posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (I. ÚS 156/2019, II. ÚS 238/2020).

11. V posudzovanom prípade ústavný súd zo samotnej argumentácie sťažovateľky a z obsahu ústavnej sťažnosti, ako aj zo skutočností zistených dopytom na okresnom súde a najvyššom súde považuje za preukázané, že právna vec sťažovateľky bola predložená najvyššiemu súdu na rozhodnutie o dovolaní najskôr 19. februára 2020 (kde bola do 2. septembra 2020, teda 6 mesiacov) a opakovane 13. augusta 2021. Uznesením z 30. januára 2023 najvyšší súd rozhodol tak, že dovolanie sťažovateľky odmietol a žalovanej priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania. Spis bol vrátený 10. februára 2023 okresnému súdu, ktorý následne vykonával úkony smerujúce k doručovaniu uznesenia najvyššieho súdu stranám sporu.

12. Význam dovolacieho konania a jeho výsledok je nepochybne pre sťažovateľku dôležitý a ústavný súd v žiadnom prípade nemá v úmysle tento význam zľahčovať. Vo vzťahu k postupu najvyššieho súdu, ktorý označila sťažovateľka ako porušovateľa, vnímajúc podstatu a dĺžku dovolacieho konania, ktorú ústavný súd môže posudzovať v súvislosti so sťažovateľkou označenými právami a ktorá v okolnostiach tohto prípadu predstavovala (ku dňu rozhodnutia najvyššieho súdu) celkom 23 mesiacov (6 mesiacov pôvodne a následne 17 mesiacov, pozn.), ústavný súd konštatuje, že dĺžka tohto posudzovaného obdobia nie je neúnosná ani neprimeraná.

13. Ústavný súd v nadväznosti na uvedené poukazuje aj na rozhodovaciu prax a judikatúru EŠLP v obdobných veciach, podľa ktorej v civilných veciach dĺžka súdneho konania na jednom stupni v trvaní dvoch až troch rokov v závislosti od povahy veci nie je v rozpore s právom na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru [napr. Humen proti Poľsku, rozsudok EŠLP z 15. 10. 1999, body 58 a 69; Calvelli a Ciglio proti Taliansku, rozsudok EŠLP zo 17. 1. 2002, body 64, 65 a 66 (podobne aj III. ÚS 340/2013, III. ÚS 566/2014, IV. ÚS 201/2018, I. ÚS 115/2019, II. ÚS 234/2019)].

14. Z judikatúry ústavného súdu tiež vyplýva, že nie každý prieťah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy alebo čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. III. ÚS 59/05, IV. ÚS 221/05, I. ÚS 375/08, I. ÚS 550/2020, II. ÚS 246/2022). Pojem zbytočné prieťahy je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého súdu nemusí vyznačovať takými významnými prieťahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prieťahy. Ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov, sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 42/01, III. ÚS 91/04, II. ÚS 129/06, IV. ÚS 513/2020).

15. V posudzovanej veci je tiež zrejmé, že v čase doručenia ústavnej sťažnosti ústavnému súdu (10. februára 2023) bolo napadnuté konanie na najvyššom súde už skončené (rozhodnutím a vrátením spisu okresnému súdu). Sťažovateľka, ktorá sa domáha ochrany svojich označených práv vo vzťahu k napadnutému konaniu najvyššieho súdu, sa so svojou ústavnou sťažnosťou na ústavný súd obrátila v čase, keď už tento prostriedok nápravy nebol objektívne spôsobilý splniť svoj účel (obdobne III. ÚS 154/2018, I. ÚS 390/2019, II. ÚS 291/2020), a preto ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

16. Pretože ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. marca 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu